

Välkommen!

Vi börjar strax

Bostadsbrist på karta
– hur underlag till livsvillkorsarbetet
kan visualiseras

Boverket

Agenda

14.00 – 14.05 Introduktion: Viktoria Buskqvist

14.05 – 14.45 **Bostadsbrist på karta**

14.45 – 15.00 Diskussion

15.00 Tack för idag!

Bild: Boverket

Boverket

Bostadsbrist på karta – hur underlag till livsvillkorsarbetet kan visualiseras

Viktoria Buskqvist, Marie Sand, Ida Steineck Nilsson
och Oskar Gramstad

Karta över presentationen

1. Bakgrund

2. Livsvillkorsbarometern

3. Behovsbaserad bostadsbrist (teori)

4. Underlaget och bostadsförsörjningsarbetet

5. Applikationen som stöd i arbetet

Från segregation till livsvillkor

2018-2022

Delmos: Långsiktigt,
sektorsövergripande bidra till
att minska och motverka social
och ekonomisk segregation på
nationell, regional och lokal
nivå.

Från segregation till livsvillkor

2023 -

Boverket: Myndigheten för planering, byggande och boende.

2018-2022

Delmos: Långsiktigt, sektorsövergripande bidra till att minska och motverka social och ekonomisk segregation på nationell, regional och lokal nivå.

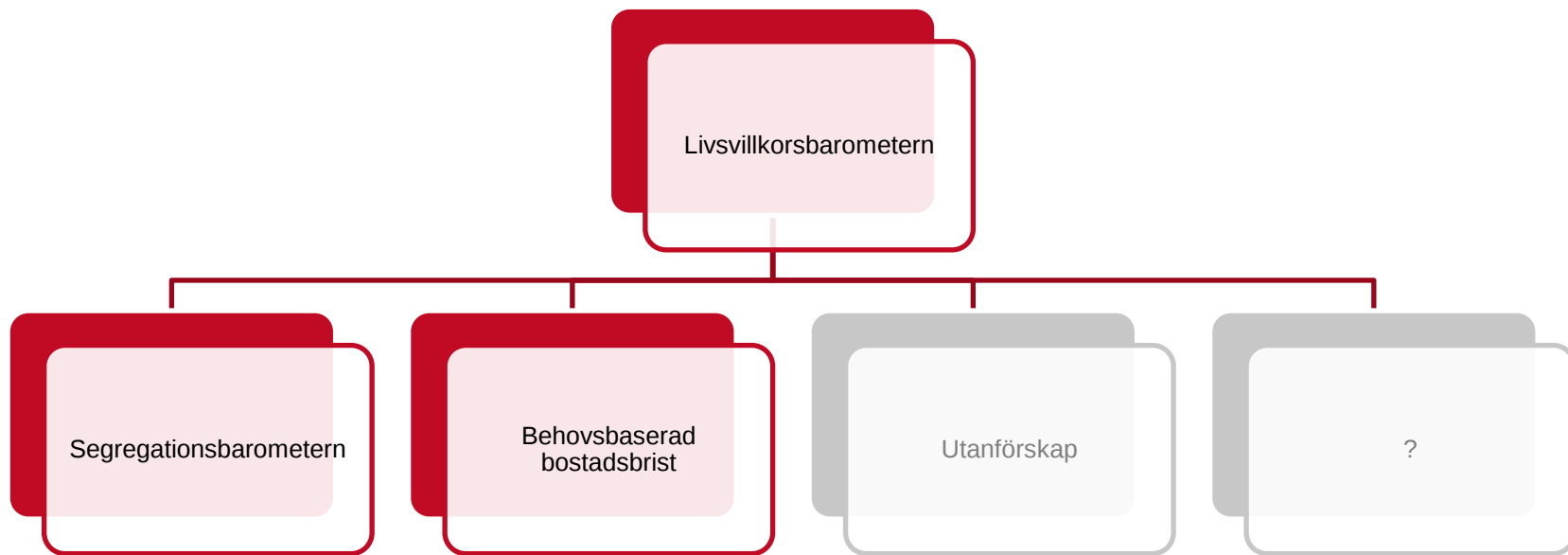
En lämplig bostad - grundläggande för jämlika livsvillkor

- En god bostad skapar förutsättningar för jämlika livsvillkor.
- Kommunerna ska enligt bostadsförsörjningslagen, anta handlingsplaner som syftar till att alla i kommunerna ska kunna leva i goda bostäder.
- Boverket stöttar, genom sin handbok "Planering för bostadsförsörjning" kommunerna med att ta fram en handlingsplan för bostadsförsörjningen.
- Men vad innebär en lämplig bostad i praktiken och hur mäter man det?

Livsvillkorsbarometern

- Fokus: bostadsbrist på karta

Boverkets statistikverktyg för jämlika livsvillkor

Länk till [Segregationsbarometern](#)

Länk till [Behovsbaserad bostadsbrist](#)

Segregationsbarometern

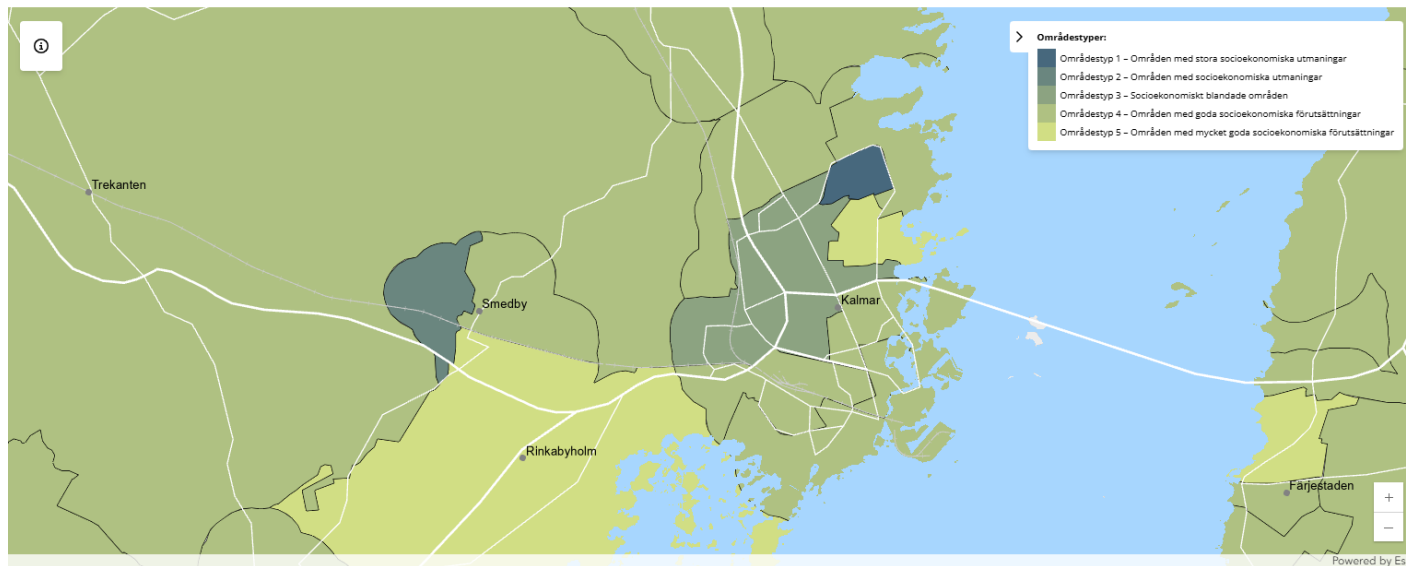
Områdesstatistik

Områdestyper (2023)

Kopiera länk

Rensa filter

Dölj filtrering

Karta Linjediagram Tabell

Filtreringsinställningar

Indikator Om indikatorn

Områdestyper

Geografiskt område

Byt geografiskt område

Riket

Administrativa gränser

- ☒ Dölj gränser
- ☐ Visa länsgränser
- ☐ Visa kommungränser

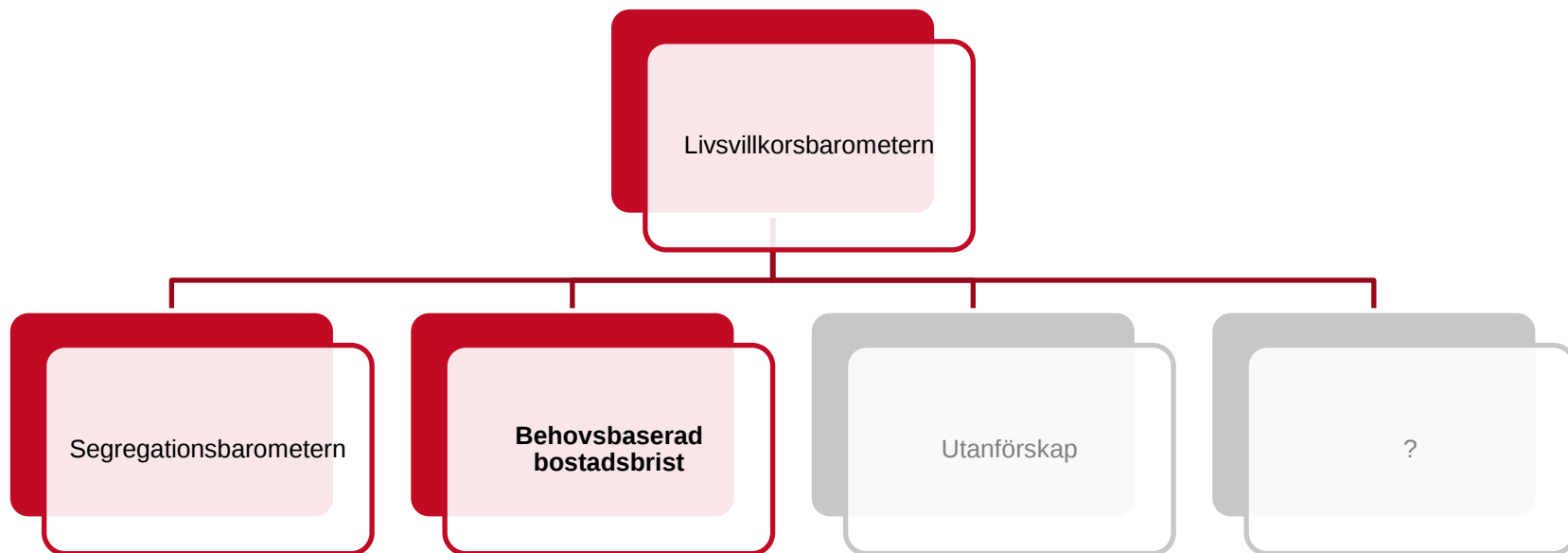
Områdestyper

- ☒ Välj alla
- ☒ Områdestyp 1
- ☒ Områdestyp 2
- ☒ Områdestyp 3
- ☒ Områdestyp 4
- ☒ Områdestyp 5

Hjälp

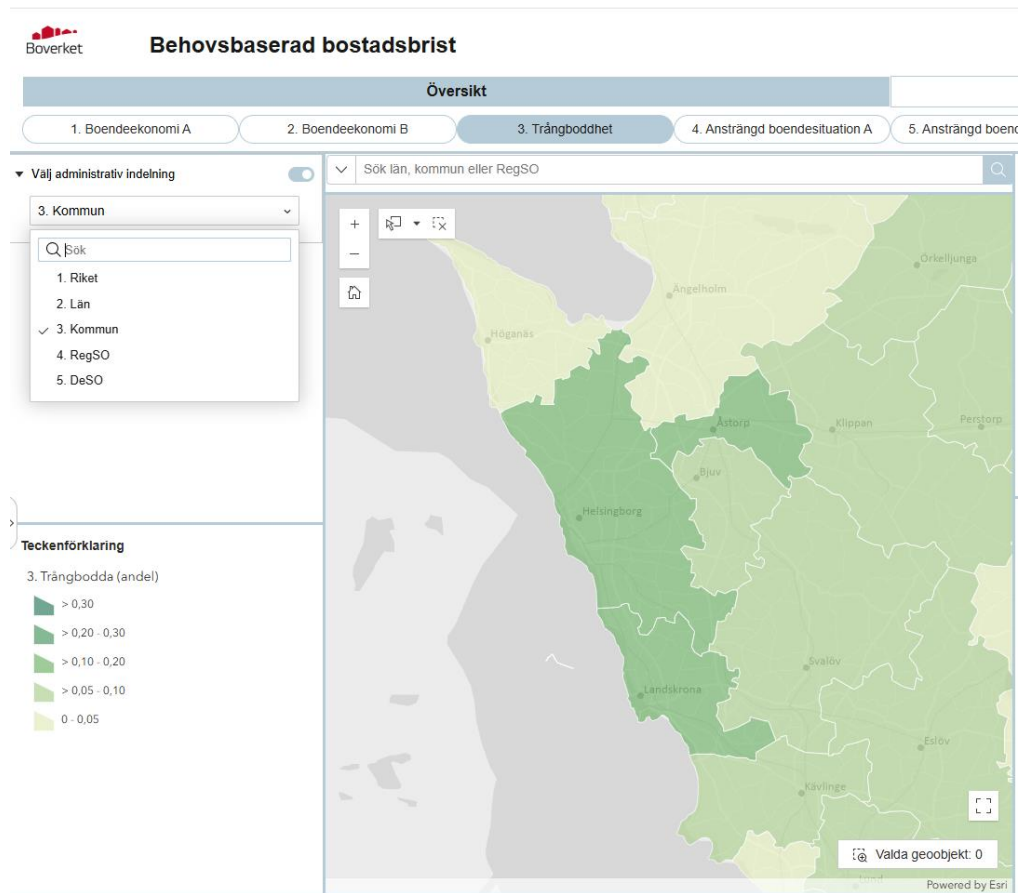
Exportera

Boverkets statistikverktyg för jämlika livsvillkor

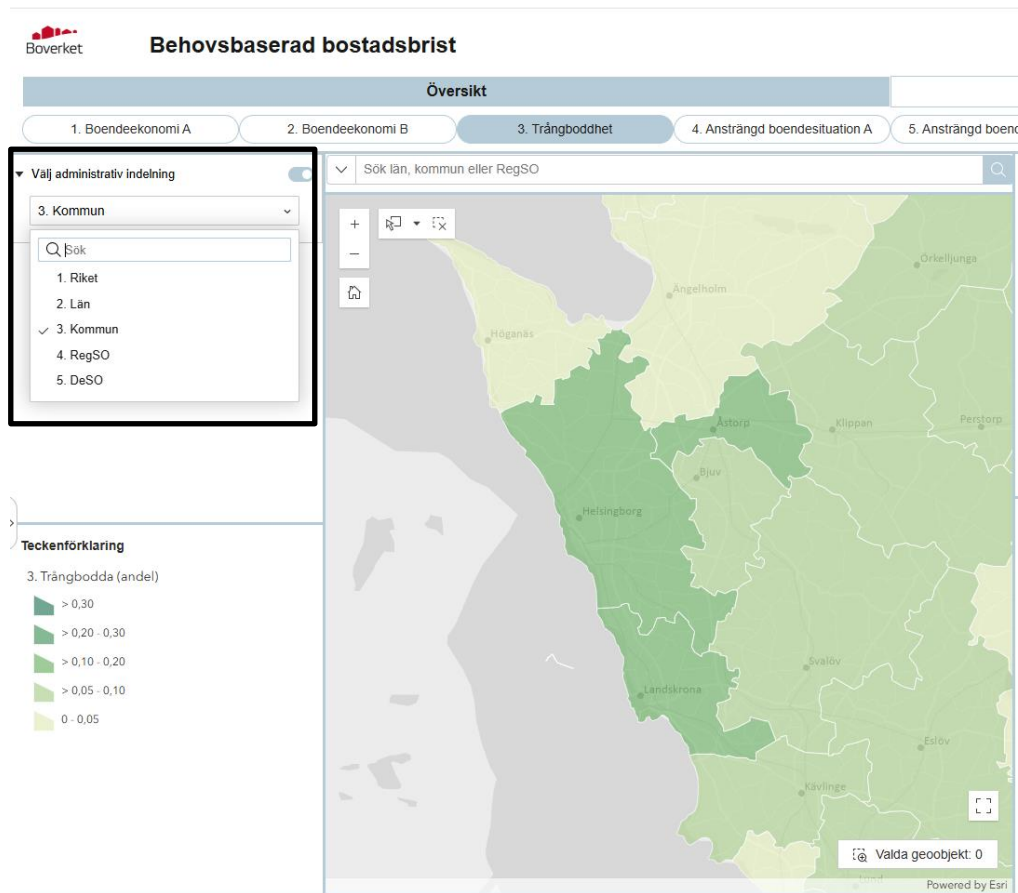

Applikationen för behovsbaserad bostadsbrist

- Huvudfunktion: visualisera behovsbaserad bostadsbrist på en Sverigekarta

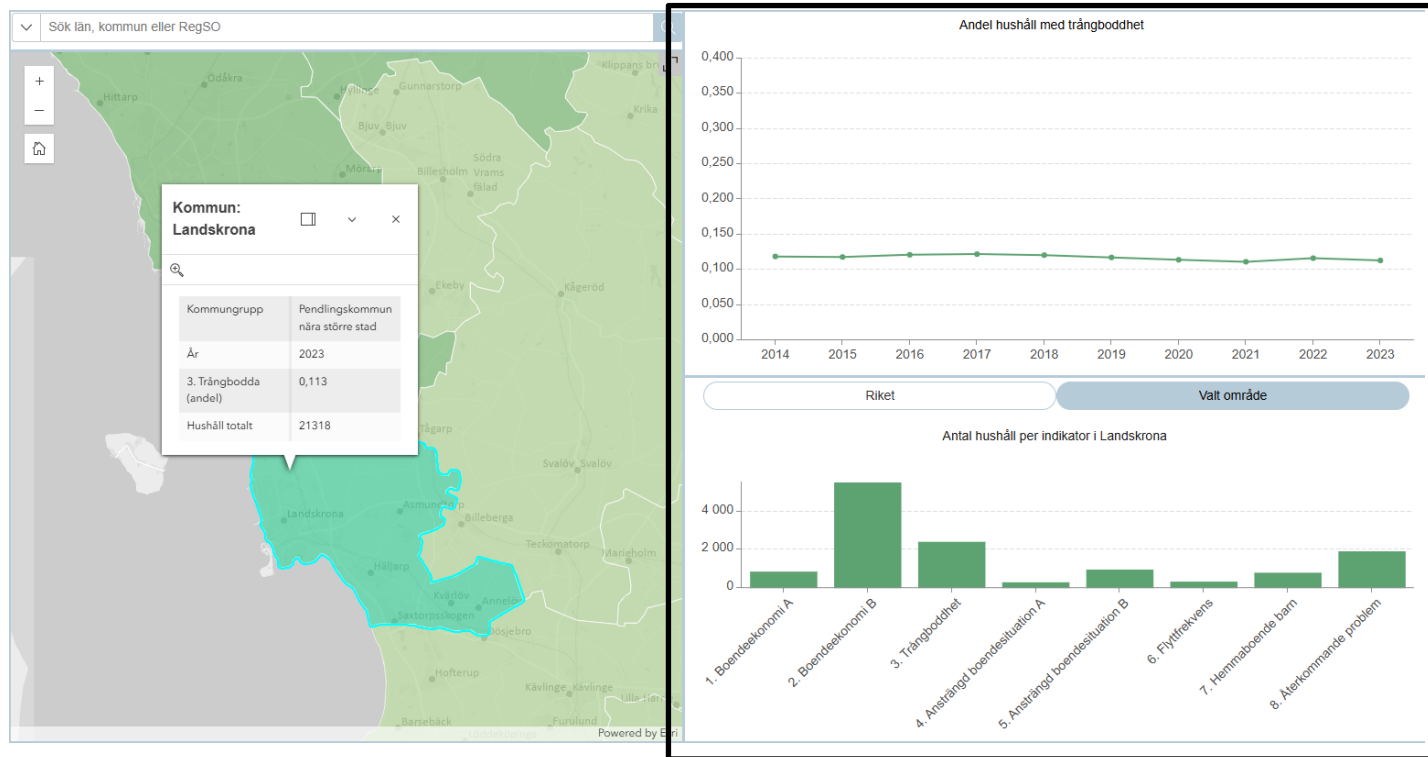
Applikationen för behovsbaserad bostadsbrist

- Huvudfunktion: visualisera behovsbaserad bostadsbrist på en Sverigekarta
- Möjlighet att visa olika geografiska nivåer: Riket, län, kommun, RegSO, eller DeSO
- DeSO (demografiska statistikområden) är den lägsta geografiska nivån som applikationen erbjuder

Applikationen för behovsbaserad bostadsbrist

- Applikationen erbjuder även en diagramvy utöver kartan

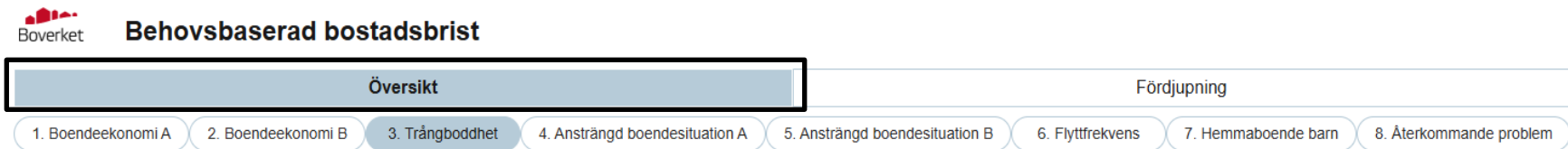

Applikationen har två olika sidor

- Samma uppbyggnad strukturmässigt
- På översiktssidan kan du se den övergripande statistiken för de olika indikatorerna för behovsbaserad bostadsbrist
- En fördjupningssida gör det möjligt att visualisera underlaget uppdelat på olika grupper och hushållstyper

Applikationen har två olika sidor

- Samma uppbyggnad strukturellt
- På översiktssidan kan du se den övergripande statistiken för de olika indikatorerna för behovsbaserad bostadsbrist
- En fördjupningssida gör det möjligt att visualisera underlaget uppdelat på olika grupper och hushållstyper

Applikationen har två olika sidor

- Samma uppbyggnad strukturellt
- På översiktssidan kan du se den övergripande statistiken för de olika indikatorerna för behovsbaserad bostadsbrist
- En fördjupningssida gör det möjligt att visualisera underlaget uppdelat på olika grupper och hushållstyper

Behovsbaserad bostadsbrist (teori)

[Rapport 2020:21: Mått på bostadsbristen – förslag på hur återkommande bedömningar ska göras](#)

- Bostadsbrist uppstår när ett hushåll saknar rimlig bostad

- Bostadsbrist uppstår när ett hushåll saknar rimlig bostad
- Behovsbaserade kriterier för vad som är en rimlig bostad
 - Gränserna i kriterierna sätts med stöd i vad lagar, riktlinjer, bestämmelser osv säger

Definition

Kriterier (norm)

Mått

- Bostadsbrist uppstår när ett hushåll saknar rimlig bostad
- Behovsbaserade kriterier för vad som är en rimlig bostad
 - Gränserna i kriterierna sätts med stöd i vad lagar, riktlinjer, bestämmelser osv säger
- Mått som visar hur många hushåll (eller individer) som inte uppfyller kriterierna
 - Kombinerade mått visar hur många som inte uppfyller kombinerade kriterier

Modellen

- Baseras på registerdata från SCB
- Viss bostadsbrist kan vara frivillig, genom att kombinera ihop kriterier kan man hantera detta. Ekonomiska kriteriet viktigt.
 - Exempelvis trångboddhet i kombination med ansträngd boendeeekonomi.
- Inkomststatistiken viktig → eftersläpning på runt två år
- Specifika grupper med specifika behov fångas inte in (t.ex. särskilt boende för äldre) och måste mätas separat.

Material publicerat 2025

Mått	Skärningar
Trångboddhet	Boendeform
Ansträngd boendeeekonomi (Boendeeekonomi A)	Hushållstyp
Ansträngd boendeeekonomi (KALP) (Boendeeekonomi B)	Inkomst
Trångboddhet och ansträngd boendeeekonomi (Ansträngd boendesituation A)	Ålder
Trångboddhet och ansträngd boendeeekonomi (KALP) (Ansträngd boendesituation B)	Kön
Upprepade flyttningar	
Hemmaboende vuxna barn	
Återkommande problem	

Ansträngd boendeekonomi och trångboddhet

- Trångboddhet:
 - Socialstyrelsens tidigare riktlinjer
 - Bland annat barn kan dela rum till en viss ålder
- Ansträngd boendeekonomi
 - Inkomsten ska täcka baskonsumtionen
 - Baskonsumtionen:
 - genomsnittshyror på orten och
 - riksnormen
 - samt bland annat hushållsel, barnomsorg, A-kasseavgift, och hemförsäkring.
- Kvar att leva på - (KALP) version
 - Likt måttet ovan men baskonsumtion beräknad utifrån genomsnittshyror på orten och en kvar att leva på (KALP) kalkyl

Måtten som underlag till handlingsplanerna

- Måtten del av Boverkets underlag till kommunerna (Bostadsförsörjningslagen)
- Problemredovisning inte analys
- För att kunna ta hantera problemen krävs en vidare analys, exempelvis:
 - Hur stor är utmaningen?

Underlaget och bostadsförsörjningsarbetet

Kommunerna ansvarar för bostadsförsörjningen

Lag (2000:1383) om kommunernas
bostadsförsörjningsansvar:

1 § Varje kommun ska planera för bostadsförsörjningen i kommunen. Planeringen ska syfta till att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

Underlag och analyser

2 § Kommunfullmäktige ska under varje mandatperiod anta en handlingsplan för bostadsförsörjningen.

En handlingsplan för bostadsförsörjningen ska grundas på en analys av:

- den demografiska utvecklingen,
- marknadsförutsättningarna, och
- de bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden.

Analysen ska genomföras med stöd av ett underlag som Boverket förser kommunen med. Kommunen får använda ytterligare underlag som behövs för analysen.

Boverkets handbok

PLANERING FÖR BOSTADSFÖRSÖRJNING
– en handbok från Boverket

🔍 Sök i handboken

Sök

Gå direkt till

Välkommen till handboken

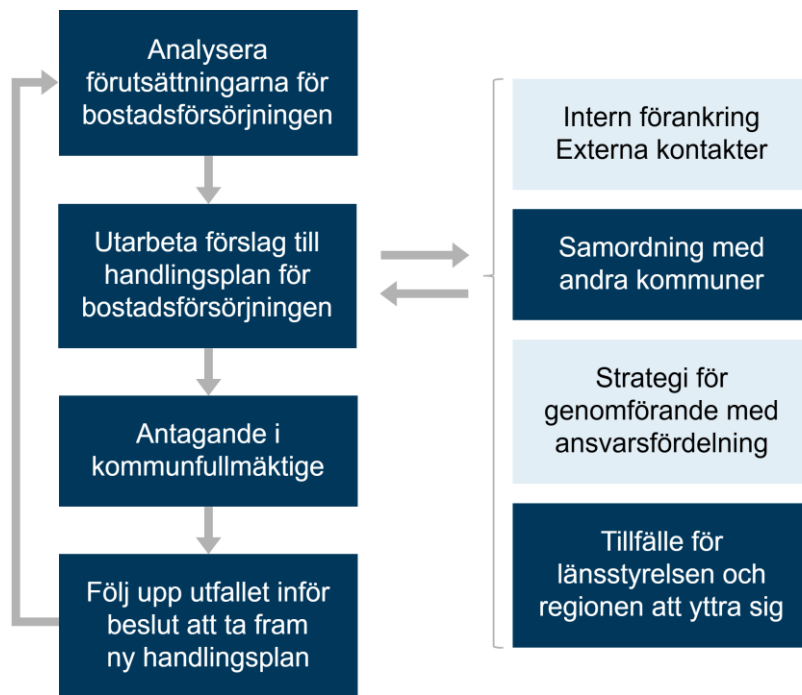
Den här handboken riktar sig i första hand till dig som utarbetar förslag till riktlinjer för bostadsförsörjningen i kommunen. Den ger också en överblick över kommunens ansvar och möjligheter när det gäller bostadsförsörjningen, för alla som på olika nivåer arbetar med eller ansvarar för de här frågorna.

Här finns tips på källor och underlag, förslag på hur man kan lägga upp arbetet samt information om vad som gäller enligt lag. Vi ger också ett antal exempel på riktlinjer för bostadsförsörjningen från olika kommuner.

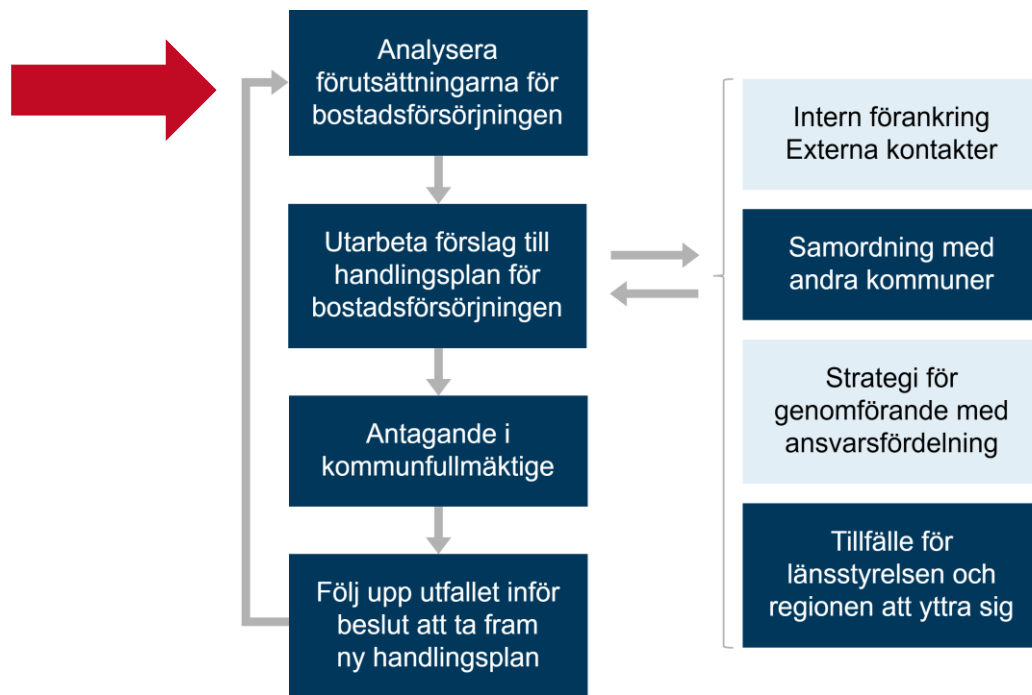
Observera att handboken beskrivs utifrån de lagändringar som trätt i kraft 1 mars 2025. Med lagstiftningen följer övergångsbestämmelser, se länk:

→ [Bostadsförsörjningslagen har ändrats](#)

Process för att ta fram en handlingsplan

Process för att ta fram en handlingsplan

Boendeförhållanden

Hur och var man bor har betydelse för människors liv

- Var människor bor påverkar deras livssituation
- Påverkan sker bland annat genom bebyggelsens struktur liksom tillgången till natur och de möjligheter som finns för socialt umgänge
- Var människor bor påverkar även deras tillgång till samhällsservice

- Inkomster och ekonomiska resurser skapar ramarna för individers möjlighet till konsumtion och sparande.
 - Individers ekonomiska standard påverkar deras boendemöjligheter.

Måtten i verkligheten

- Trångboddhet i kombination med ansträngd boendeekonomi
 - Vad är bakgrunden till trångboddheten?
 - Har vi brist på större bostäder?
 - Har vi brist på ekonomiskt överkomliga bostäder som gör att människor tvingas bo trångt?
 - Finns andra faktorer som begränsar invånarnas förutsättningar?
 - Vad är bakgrunden till den ansträngda boendeekonomin?
 - Har vi en låg sysselsättning/hög arbetslöshet?
 - Har vi som kommun en lägre inkomstnivå i förhållande till riket?
 - Är vi exempelvis en studieort med många studenter med låga inkomster?

Önskad effekt?

- Vid insatser behöver vi också fråga oss – får åtgärden önskad effekt?
 - Ex. nyproduktion
 - Hur stor betydelse har nyproduktionen haft på rörligheten på bostadsmarknaden?
 - Kan nyproduktion förändra läget för de hushåll som lever trångt och har ansträngd boendeekonomi – eller krävs det andra åtgärder?

Sammanfattningsvis

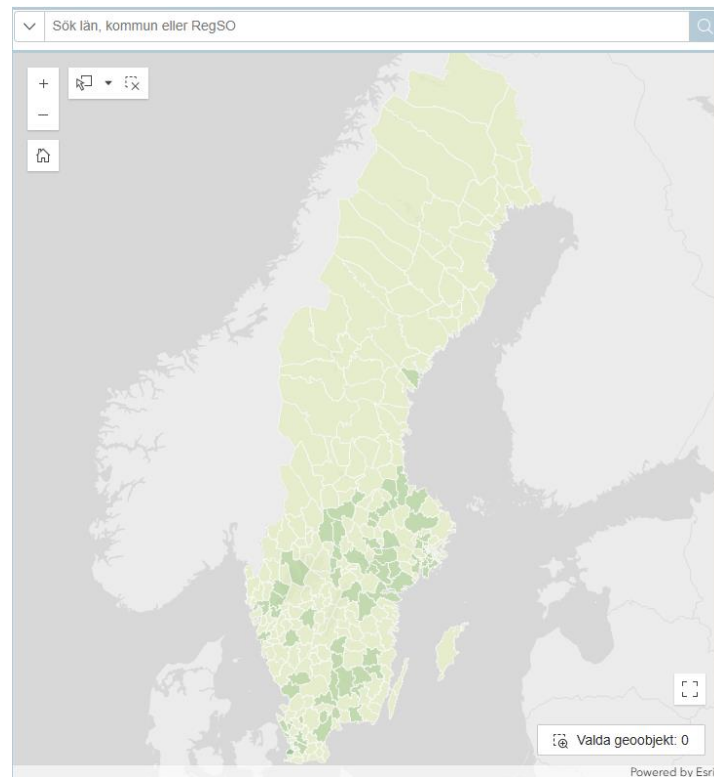
- Förutsättningarna i ett bostadsområde påverkar de som bor där.
- Lokal kännedom om den geografiska platsen – om vilka som bor där, hur och varför - är därför nödvändig för planeringen för bostadsförsörjningen
 - Analysen handlar därför om att se och identifiera mönster utifrån olika geografiska områden för att förstå platsens betydelse för människors uppväxt- och levnadsvillkor

Applikationen som stöd i arbetet

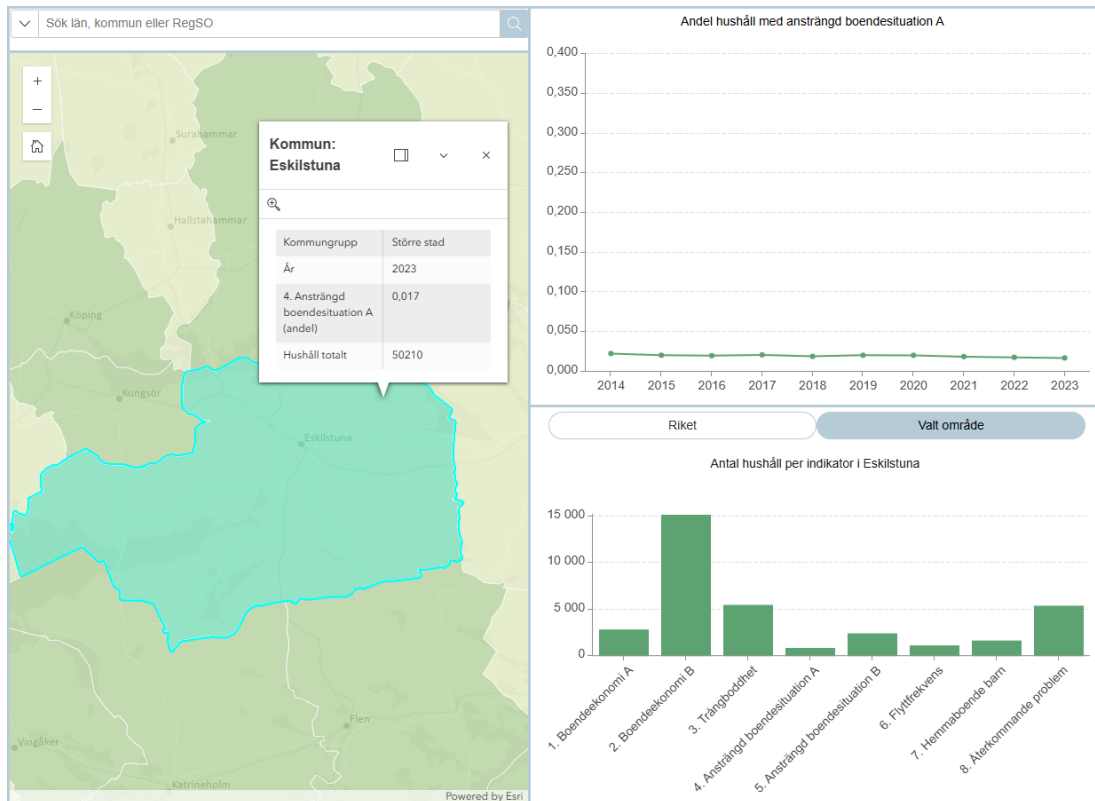
Användningsområden för applikationen

- Få en lägesbild och kommunicera skillnader och likheter mellan olika områden
- Frågor som vi kan utforska:
 - Hur stor andel av befolkningen har en ansträngd boendesituation (trångbodda i kombination med ansträngd boendeekonomi)?
 - Hur skiljer sig detta åt i olika delar av kommunen?
 - Hur ser det ut för olika grupper och typer av hushåll?

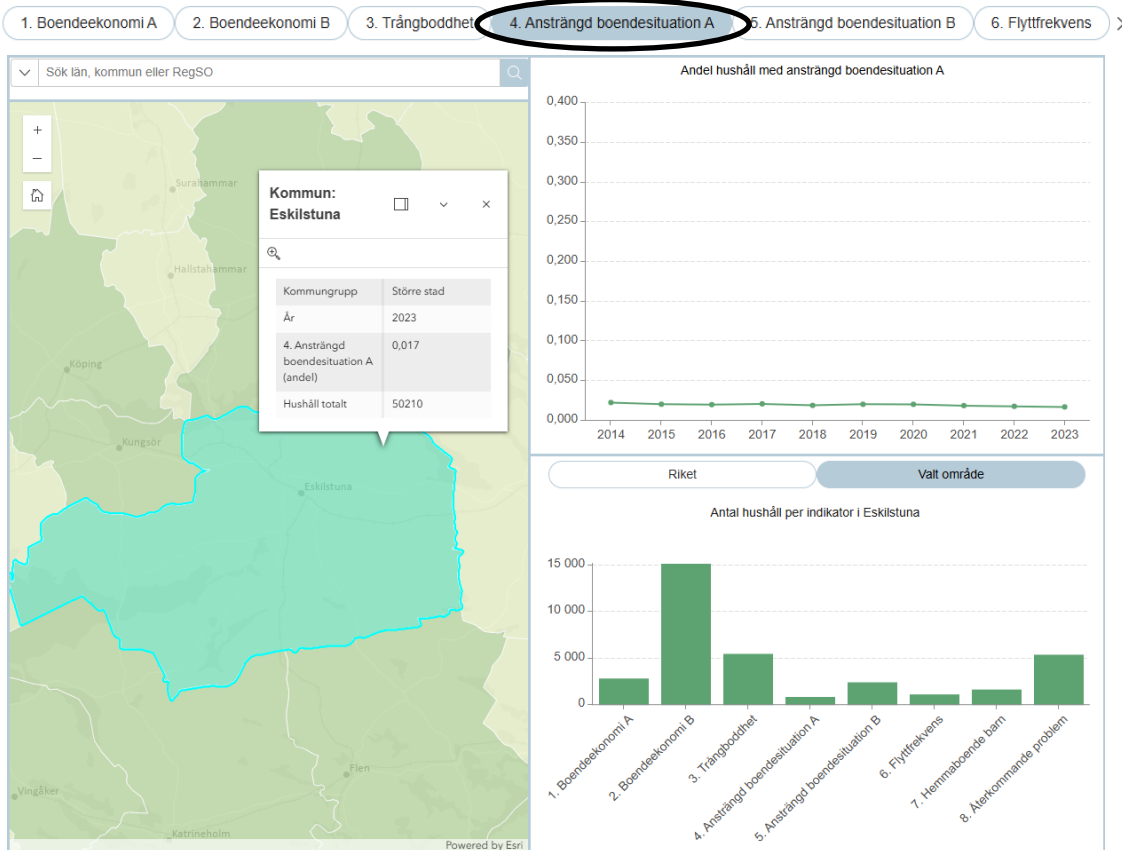
En översikt av läget i kommunen

1. Boendeekonomi A 2. Boendeekonomi B 3. Trångboddhet 4. Ansträngd boendesituation A 5. Ansträngd boendesituation B 6. Flyttfrekvens >

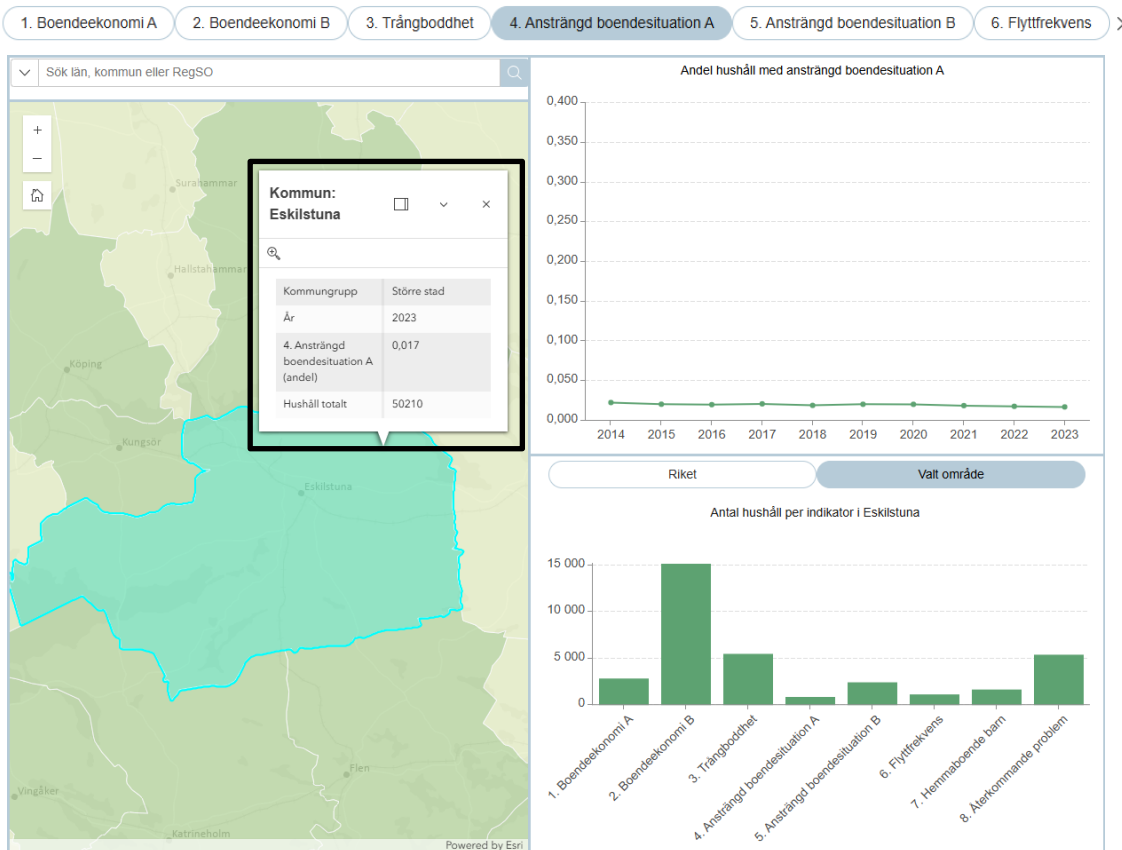
➤ Hur stor andel av kommunens hushåll lever med ansträngd boendeekonomi och trångboddhet?

En översikt av läget i kommunen

- Hur stor andel av kommunens hushåll lever med ansträngd boendeekonomi och trångboddhet?
- Valt mått i applikationen: Ansträngd boendeekonomi A

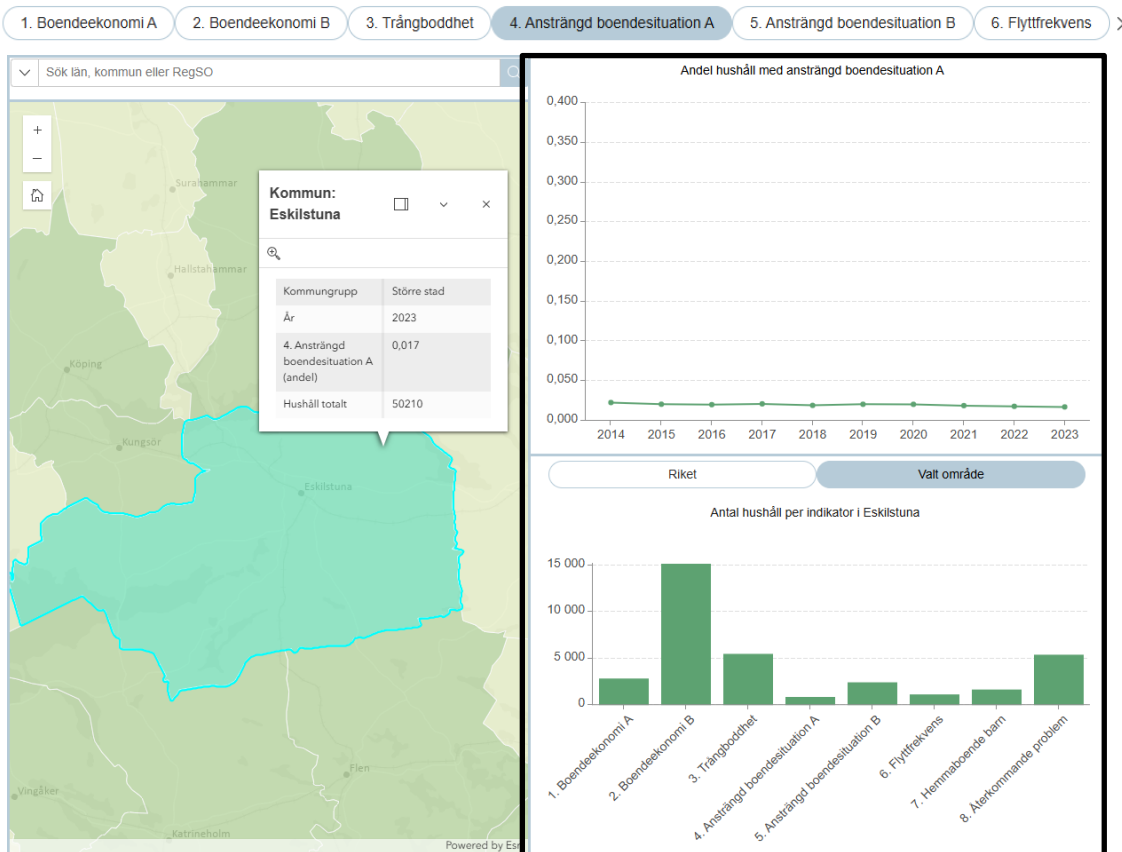
En översikt av läget i kommunen

➤ **Hur stor andel av kommunens hushåll lever med ansträngd boendeekonomi och trångboddhet?**

- Valt mått i applikationen: Ansträngd boendeekonomi A
- Informationsrutan om vår valda kommun visar andelen hushåll som faller in under måttet

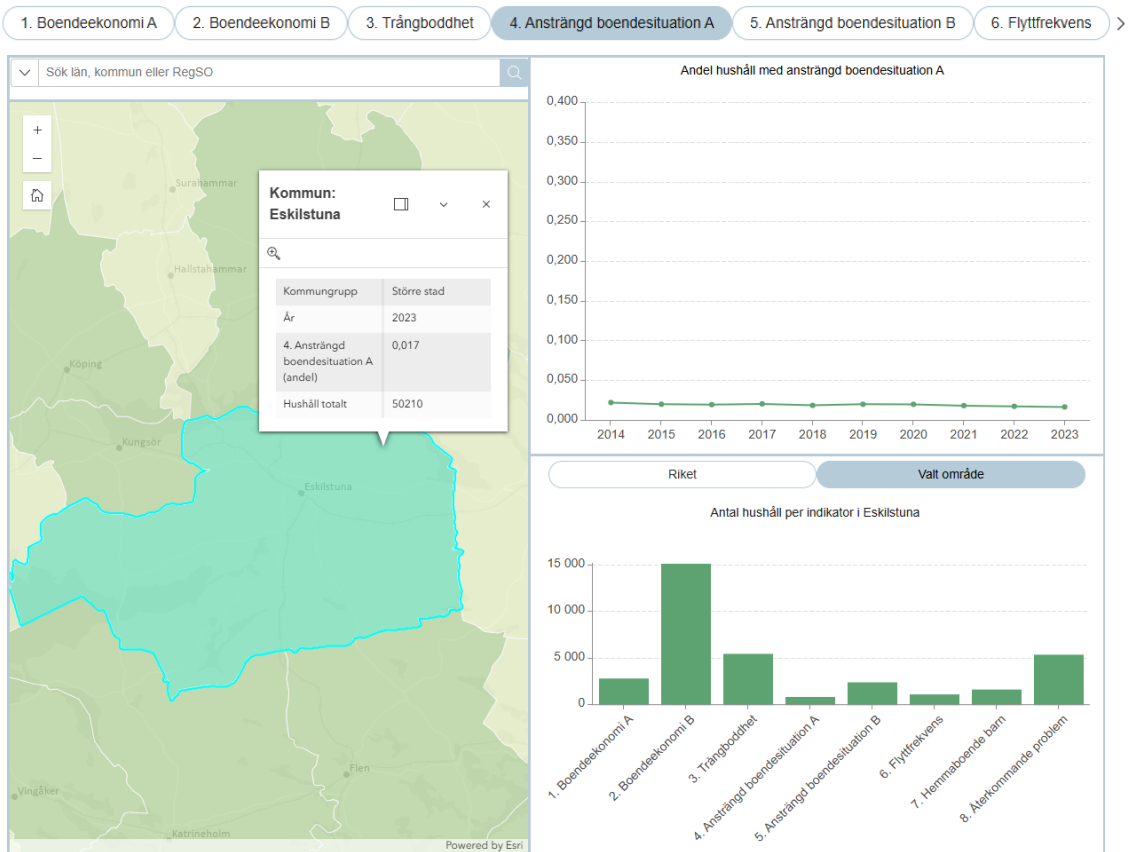
En översikt av läget i kommunen

➤ **Hur stor andel av kommunens hushåll lever med ansträngd boendeekonomi och trångboddhet?**

- Diagramvyn kompletterar informationen i kartan
- Har det skett någon förändring över tid?

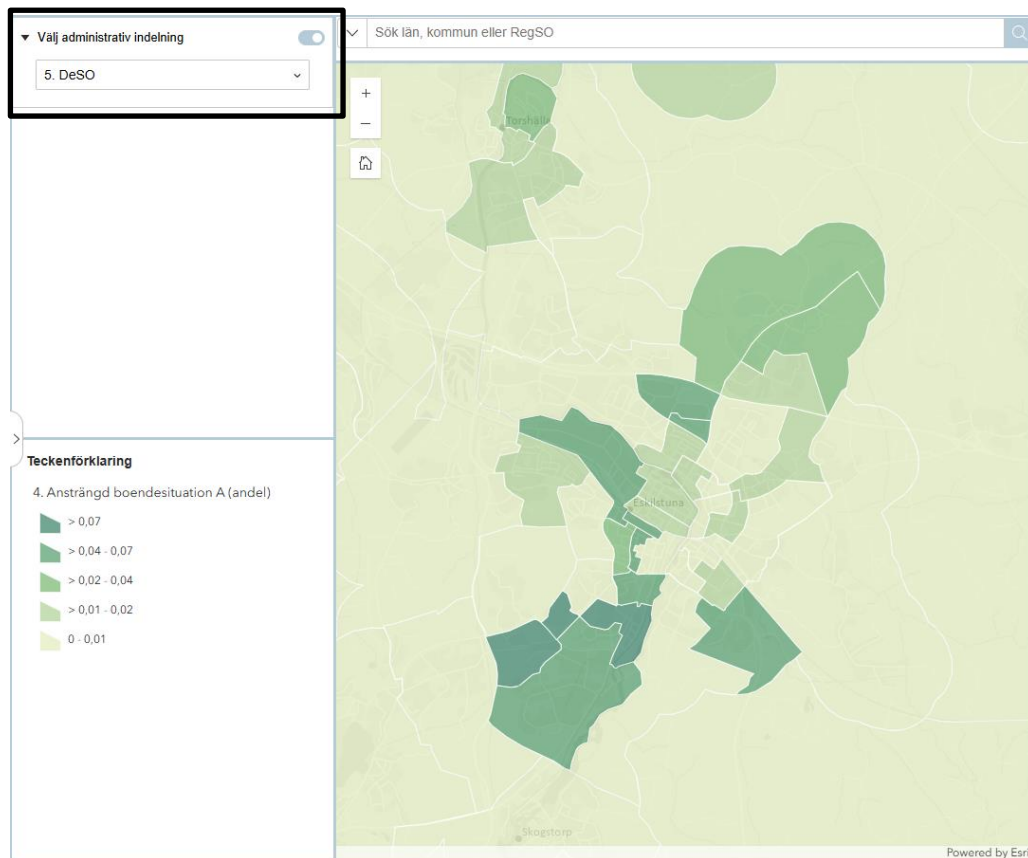
En översikt av läget i kommunen

➤ **Hur stor andel av kommunens hushåll lever med ansträngd boendeekonomi och trångboddhet?**

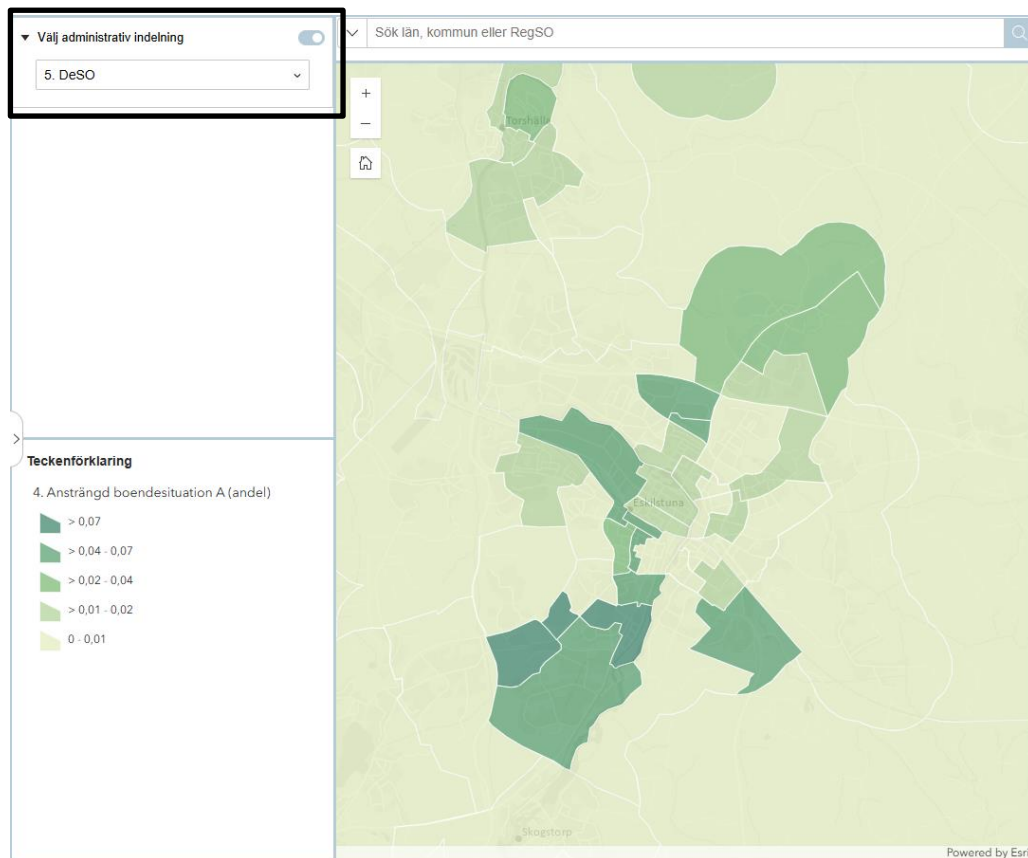
- Men: behov av mer nyanserad och lokal bild...

Lägesbild i kommunens olika delar

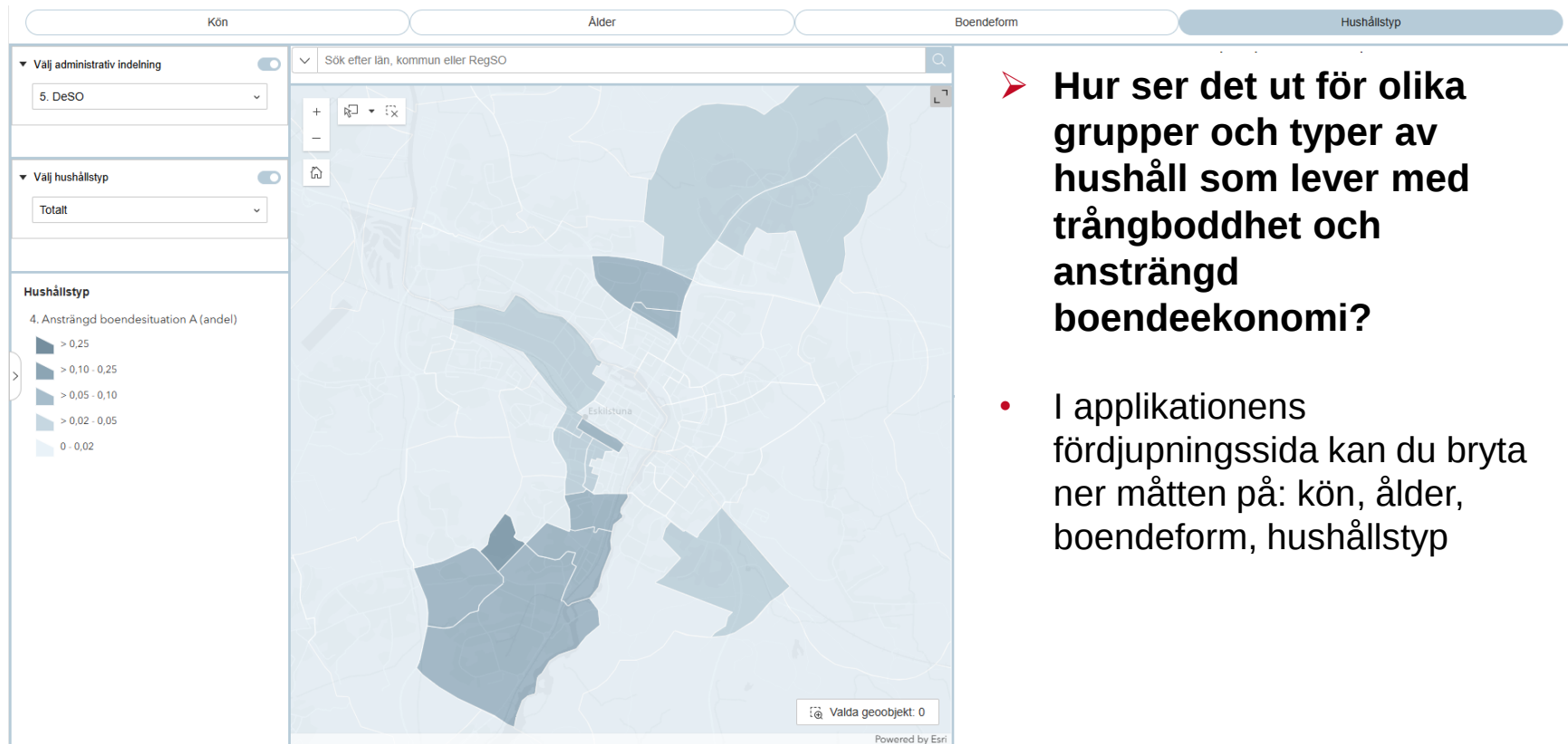
- **Hur skiljer sig läget åt i olika delar av kommunen?**
- Undersök olika administrativa indelningar
- DeSO ger vår mest lokala lägesbild

Lägesbild i kommunens olika delar

- **Hur skiljer sig läget åt i olika delar av kommunen?**
- Undersök olika administrativa indelningar
 - DeSO ger vår mest lokala lägesbild
 - Komplettera med lokal kännedom – vilka förutsättningar gör att det skiljer sig åt?

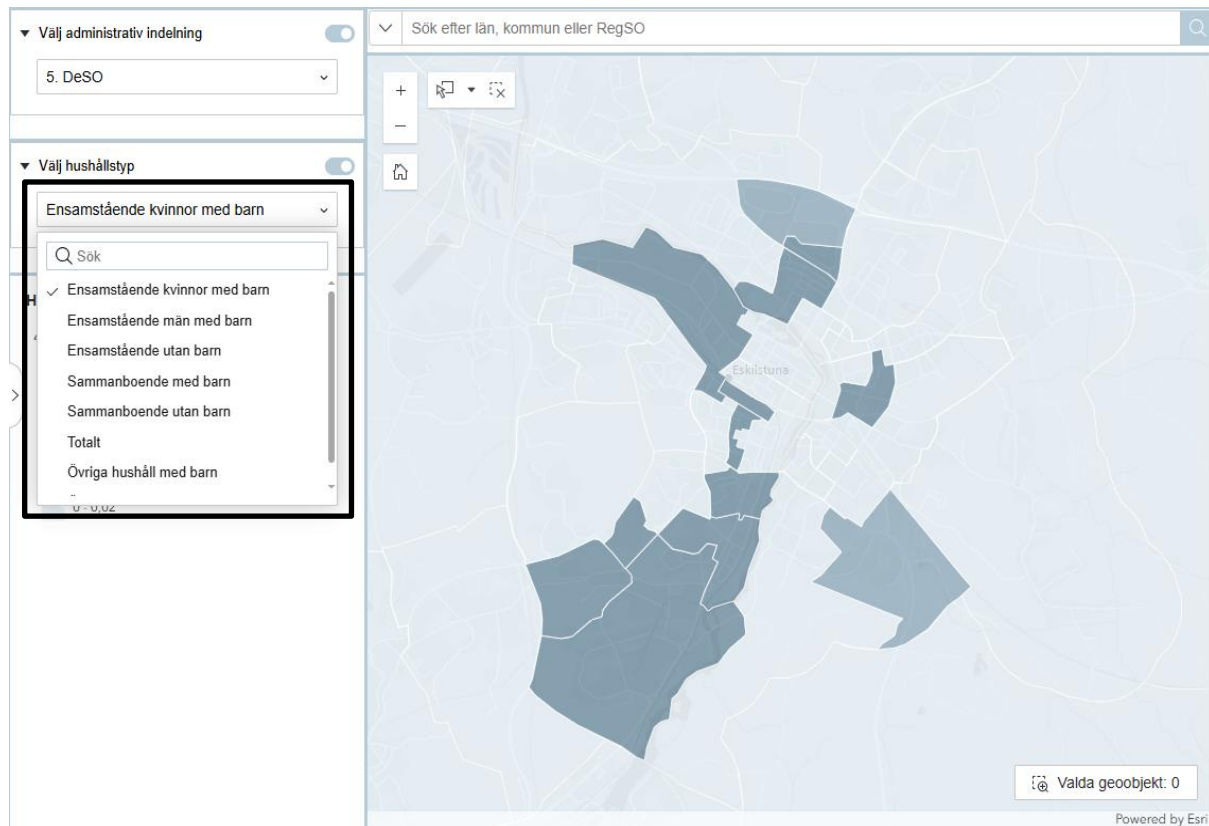
Lägesbild för olika hushållstyper

➤ **Hur ser det ut för olika grupper och typer av hushåll som lever med trångboddhet och ansträngd boendeekonomi?**

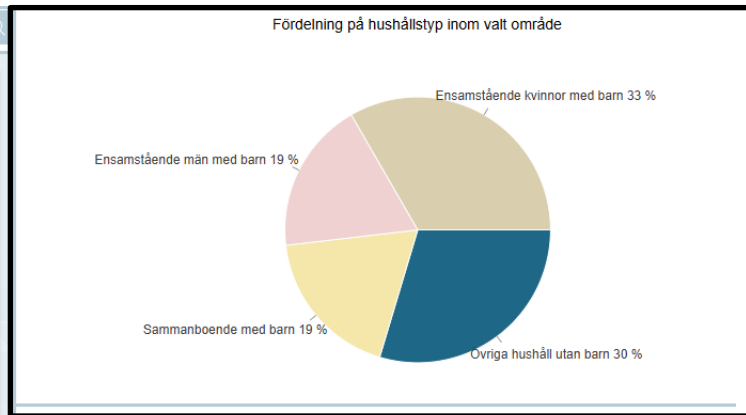
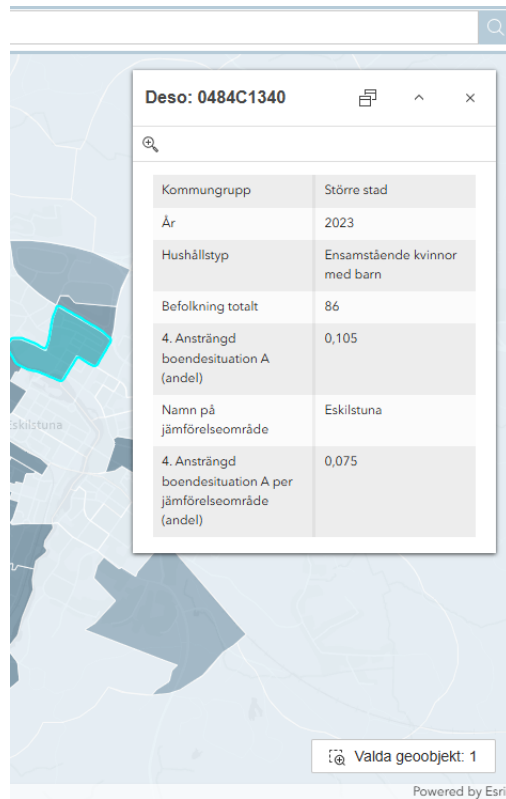
- I applikationens fördjupningssida kan du bryta ner måtten på: kön, ålder, boendeform, hushållstyp

Lägesbild för olika hushållstyper

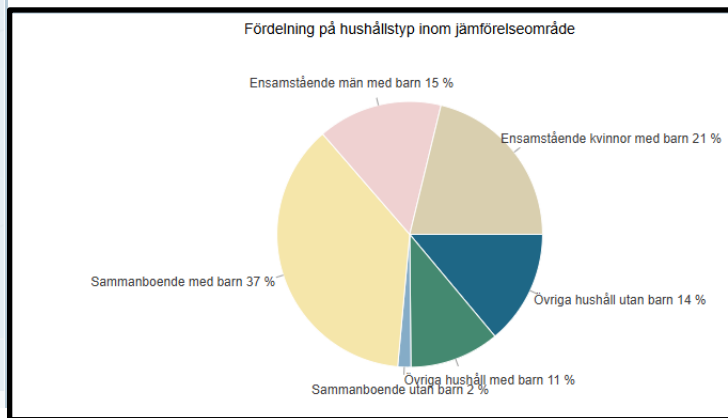
- **Hur ser det ut för olika typer av hushåll som lever med trångboddhet och ansträngd boendeeekonomi?**
- Hur stor andel av hushåll med eller utan barn har en ansträngd boendesituation?

Lägesbild för olika hushållstyper

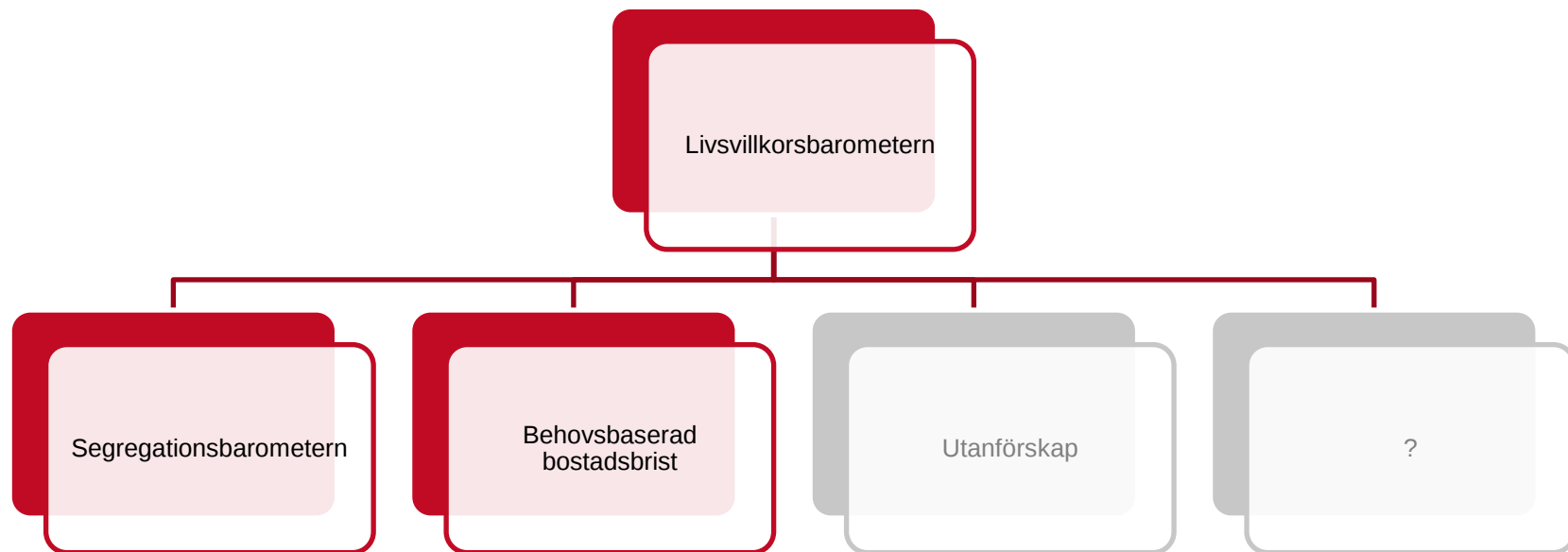
- Hur ser det ut för olika typer av hushåll som lever med trångboddhet och ansträngd boendeekonomi?
- Fördjupningssidan erbjuder en lokal jämförelse med andra hushållstyper i vårt valda DeSO

Lägesbild för olika hushållstyper

- **Hur ser det ut för andra typer av hushåll som lever med en ansträngd boendesituation?**
- Fördjupningssidan erbjuder en lokal jämförelse med andra hushållstyper i vårt valda DeSO
- ...men även en jämförelse mot fördelningen i kommunen som DeSO:t ligger i

Boverkets statistikverktyg för jämlika livsvillkor

Tack!

Läs mer om Boverkets arbete med jämlika livsvillkor här

[Boverket.se/livsvillkorsbarometern](https://www.boverket.se/livsvillkorsbarometern)

[Om jämlikhet, livsvillkor och segregation – Boverket](#)

[Webbinarieserie - Boverket](#)